

Таміла Філіппович,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СИСТЕМІ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІСПАНІЇ

За останні три десятиліття реформи в освіті Іспанії набули, можна сказати, постійного характеру. Причиною цього стали перегляди законів, що регулювали роботу інфраструктури королівства і були викликані зміною влади.

Перші реформи відбулися в кінці 70-х на початку 80-х років ХХ століття й були пов'язані з падінням режиму Франко та переходом держави на демократичну модель управління. В 90-х роках, коли реформи охопили більшу частину королівства, стали очевидними перші її позитивні результати та перші недоліки. Так поряд із збільшенням кількості підлітків, що навчаються і зростанням кількості випускників закладів середньої професійної освіти в державі знизилась показники успішності, зберігалась і велика кількість осіб, які були відраховані зі школи.

В 2005 році в країні розпочалося обговорення проекту єдиного закону про освіту. Приводом до його розробки стали низькі результати тестування PISA(аналог ЗНО). Як показали дослідження, іспанські школярі по розумінню прочитаного, знанню мови та математики знаходяться на останніх позиціях рейтингу серед розвинених країн.

Реформа торкнулася не лише середньої школи, але й університетів: в 2005 році королівство приєдналося до Болонського процесу, вища освіта Іспанії інтегрувала в єдиний освітній простір ЄС.[1, с.30]

Освітні реформи в королівстві продовжуються і сьогодні. Нововведення, які запроваджує профільний міністр Хосе Ігнасіо Верт, викликають незадоволення серед населення. Одна із головних причин – скорочення фінансування освіти.

З 2013 року діє Органічний закон про підвищення якості освіти (Ley Orgánica para la Mejora de la Calidad Educativa – LOMCE), який в народі отримав

назву «Закон Верта», від імені міністра освіти Хосе Ігнасіо Верта, що розпочав реформи.[2] Новий закон передбачає:

- **Введення обов'язкових випускних іспитів («reválidas») після кожного етапу навчання.** В початковій школі таке тестування носитиме «орієнтовний» характер, в середній ланці – «відсіюючий», на рівні бачільєрато (Bachillerato), тобто старших класів де готують до університету – виконуватиме функцію ЗНО (selectividad). Позитивна сторона, з точки зору захисників закону, та, що школярі матимуть кращу мотивацію до навчання, у них формуватимуться навички самопідготовки і контролю, підвищиться рейтинг наступного етапу освіти, потрапити до якого стане складніше тим, хто не звик серйозно працювати. Ті, хто навчалися за програмою Bachillerato і не склали останній випускний іспит, не допускаються до вступу у вуз, але можуть продовжити навчання в якомусь із центрів профтехпідготовки. Негатив, з точки зору опонентів полягає у тому, що кількість екзаменів не підвищить якість освіти, а випускникам Bachillerato доведеться складати іспити двічі: і випускні, і вступні, оскільки університети мають право проводити власні іспити для абітурієнтів.
- **Вибір програми навчання в старших класах.** На третьому курсі ESO (Educación Secundaria Obligatoria – середня обов'язкова освіта) школярі повинні визначитися з вибором одного з двох напрямків: підготовка до вступу у вуз або орієнтація на професійну технічну освіту. Згідно з попереднім законом цей вибір учні мали зробити на 4 курсі ESO. Окрім того, якщо учень не засвоїв матеріал другого курсу ESO, і був змушений пройти його знову, в кінці року він має можливість вибрати курс «Базові професійно-технічні навички» й здобути найпростішу трудову спеціальність з отриманням сертифікату Міністерства праці й зайнятості населення. Також, для учнів, що мають складнощі у засвоєнні програми старших класів, на 2-му та 3-му курсах можуть бути введені спеціальні курси, що допомагають підтягти тих хто відстає у навчанні. «Плюс» такого

нововведення – рання інтеграція молоді, що не готова навчатися, в трудову діяльність. «Мінус»: скорочення періоду вибору програми навчання – підліток може не встигнути зорієнтуватися у виборі свого подальшого шляху, оскільки держава «забирає» у нього цілий рік на роздуми.

- **Чітке і непорушне визначення основних і додаткових предметів в освітній програмі.** Центральна влада дає регіонам список «головних» шкільних предметів (математика, іспанська мова й література, історія, природничі науки, іноземна мова), таким чином запобігаючи неспівпадінням учбових програм в різних автономіях та регіонах країни. Позитивним моментом є однорідність освітньої системи Іспанії. Негативним – неможливість автономних областей, таких як Каталонія, Країна Басків визначати свою національну мову в якості основного предмету в школі. І, хоча вона може успішно викладатися в статусі «додаткового» предмету, поділ мов на «головні» та «другорядні» захисників національної свідомості не влаштовує.
- **Зміцнення позицій державної іспанської (кастильської) мови в школах Каталонії.** Державним бюджетом передбачено виділення спеціальних дотацій тим приватним школам Каталонії, які не наслідують модель «повного занурення в каталонську мову», яку підтримує місцева влада, а будуть мати в своїй програмі «кастильську лінію». Захист інтересів тих, хто хотів би навчатися в Каталонії не тільки на місцевій мові, а й державною, є позитивною стороною, але водночас і негативною, оскільки посилює конфлікт між Каталонією й іншою частиною країни.
- **Шкільний предмет «Релігія» набуває статусу повноцінної академічної дисципліни.** Оцінки з цього предмету впливатимуть на кінцевий результат успішності учня. В якості відповідної альтернативи цьому предмету, будуть введені такі дисципліни як «Культурні й соціальні цінності» (в початковій школі) й «Етика» (в старшій). Предмет, що викликав багато нарікань з боку Народної партії та діячів католицької ієрархії «Вивчення основ громадянського права» видалено із навчальної програми.

- **Роль шкільної Ради як органа самоуправління.** До цієї Ради традиційно входять представники адміністрації школи, педагогічного колективу, батьківського комітету, учні-делегати. Новий закон передбачає передачу повноважень в таких питаннях як бюджет учбового закладу, освітні проекти, прийом учнів винятково дирекції учбового закладу.

Ксав'є Арагай, який працює в галузі освіти більше 25 років і є засновником проекту Horizon 2020 та очільником Лабораторії освіти Reimagine, що працює над впровадження передових інновацій в учбових закладах пише в своїй книзі «Переосмислення освіти»: «Я твердо вірю, що освіта – найкращий інструмент для того, щоб змінити світ і він повинен бути зміненим. Є необхідні і неминучі зміни і школа потребує об'єднання зусиль усіх її учасників, щоб досягти горизонту змін, побоювання і обмеження необхідно залишити позаду. Давайте мріяти, давайте повернемося до думки, що виховання людини – найголовніше! Давайте ризикнемо зробити стрибок і скористатися «педагогічною весною», яка шукає нові шляхи для освіти.»[3, с.13]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Focus on the Structure of Higher Education in Europe – 2003/4: National Trends in Bologna process : Brussels : Eurydice. - 2003. - 92 p.
2. Ley Orgánica para la Mejora de la Calidad Educativa – LOMCE
<https://www.mecd.gob.es/educacion/mc/lomce/inicio.html>
3. Aragay Tusell X. Reimaginando la educación / Aragay Tusell X. // Espasa Libros, S. L. U. – 2017. Barcelona, España. – 233pg.